

Opłata prenumeracyjna na Kronikę Wiadomości Krajowych i Zagranicznych wynosi: a) w Warszawie rocznie: rs. 7 kop. 20 (złp. 48); b) kwartalnie rub. sr. 1 kop. 80 (złp. 12); miesięcznie kop. 60 (złp. 4).

KRONIKA

WIADOMOŚCI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH.

Jutro Znalezienie Sgo Krzyża. Wschód słońca o g. 4 m. 28.—Zach. o g. 7 m. 26.

Biurow Redakcji przy ulicy Krakowskie-Przedmieście w domu Nro 391. naprzeciw Saskiego placu.

Dzisiaj rano stopni ciepła 3. wczoraj w pol. ciep. 7. Wysokość wody na Wiśle stop 7 cali 2.

Petersburg. d. 11 (23) Kwieśnia.

— Przez rozkazy dzienne CESARSKIE w wydziale służby cywilnej z dnia 30 Marca, za wysługę lat, zostaje podniesiony do rangi radcy dworu, urzędnik do szczególnych poleceń przy Namiestniku Królestwa Polskiego, kamerjunker hr. Tyszkiewicz.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

NAJJAŚNIEJSZY PAN, NAJMIŁOŚCIWIEJ udzielił raczył zupełne przebaczenie byłemu Polakowi wygnanowici Wincentemu Ulenickiemu.

— NAJJAŚNIEJSZY PAN, w skutku przedstawienia JO. Xiecia Namiestnika Królestwa, NAJMIŁOŚCIWIEJ dozwolił raczył, przebywającym we Francji wychodcom Polakom: Janowi Rupackiemu, Stanisławowi Dowborowi i Zygmuntowi Głogowskiemu, powrócić do Królestwa Polskiego, na zasadach NAJWYŻSZEGO Ukazu z dnia 15 (27) Maja 1856 roku.

— Odebraliśmy w przedmiocie rękopisów Kadłubkowskich następne sprostowanie od hr. Aleksandra Przezdzieckiego, które umieścić pośpieszamy.

Rękopis Eugenjuszowski Kroniki Kadłubka na pergaminie.

Z powodu rękopisu Kadłubka, będącego własnością ks. Małyszewicza, w Nrze 112 Kroniki znajduje się wzmianka o kodeksie Eugenjuszowskim, wynalezionym przezemnie w roku 1851 w bibliotece Cesarskiej w Wiedniu, a przytem uwaga, że dotąd jeden tylko kodeks znany jest pergaminowy, a mianowicie będący własnością niegdyś towarzystwa przyjaciół nauk (Kuropatnickiego), dziś biblioteki Petersburskiej; wszystkie zaś inne są papierowe „nawet ów Eugenjuszowski, spisany jest na prostym papierze.”

Odwolując się do szczegółowego opisu tego kodeksu, drukowanego przezemnie w zeszycie lutowym biblioteki Warszawskiej na rok 1852, niech mi wolno będzie powtórzyć że: Kronika Wincentowa (w kodeksie Eugenjuszowskim) składa się z 40 kart pergaminowych in folio majori, pisana wciąż jedną ręką i równym charakterem, na ostatnich kartach

tylko, cokolwiek pośpieszniej; charakter pisma zdaje się z końca XIII lub początku XIV wieku. Na marginesach z boku są geste przypiski, mało co późniejsze od tekstu; wiele z nich zawiera nuczające ostrzeżenia dla książąt ówczesnych (moderni principes) dla urzędników, rycerstwa, panów i Polaków w ogólności (officiales, milites, nobiles, Polonos). Wszystkie niemal wspominają o niezgodach pomiędzy książętami, o wojnach domowych Polaków, i wyraźnie do czasów przed Łokietkowymi należą. Jeden z tych przypisków, z powodu zabójstwa spełnionego na jednym z książąt Czech, zwraca uwagę na Czechów, „którzy z dawien dawna panów swoich zabijają, tak aż po dziś dzień,“ co wyraźnie stosuje się do zabójstwa Króla Wacława III w Ołomuńcu r. 1306.

Skoro zbiór tych przypisków świadczy o pochodzeniu ich z epoki podziału Polski na księstwa, przed ich zjednoczeniem, za Łokietka i koronacją jego w roku 1320, wypada, że sam tekst przez Mikołaja kanonika Poznańskiego, pisany jeszcze dawniejszy, a zatem do pierwszych lat XIV albo do ostatnich XIII wieku należy.

Od roku 1851 zatem dwa pergaminowe rękopisy kroniki Kadłubka są znane: 1szy i najdawniejszy Eugenjuszowski w Wiedniu. 2gi Kuropatnickiego w Petersburgu. Alexander Przezdziecki.

— Onegdaj, po odbytem ballotowaniu w Ressursie Kupieckiej następujące W.W. osoby, pomnożyły grono członków tejże ressursy: Józef Bliński, Wł. Chelmski, Set Dorożyński, Ksawery Kryński, Antoni Nagorny, Aug. Słupecki, Józef Szczyński, Stan. Trebicki, Tadeusz Węgleński i Ant. Żukowski.

— Druk pisma zbiorowego, Wieniec, złożonego z utworów wierszem i prozą nadesłanych przez różne osoby na uczczenie 61ej rocznicy urodzin Stanisława Jachowicza, już się rozpoczął. Prenumerata na 6 zeszytów wynosi złp. 20, czyli rsr. 3. Prenumerować można od dnia dzisiejszego w Warszawie w księgarni Józefa Błaszczewskiego, wydawcy (Krakowskie przedmieście Nro 396, w kamienicy szpitala Sgo Rocha), oraz u osób uproszonych. Nazwiska prenumeratorów będą wydrukowane.

— Jutro o godzinie 1ej w południe w sali maskaradowej przy Wielkim Teatrze, koncert młodego p. Izydora Lotto, w którym wykonane będą następujące utwory muzyczne: Część I. 1) Uwertura Spohra z opery: Jessonda. 2) Pierwsza część koncertu Beethovena na skrzypce: p. Lotto. 3) Noturno na śpiew z towarzyszeniem waltorni, kompozycji p. Mincheimera: pp. Ziolkowski i Levy. 4) Duet na temata z Oberona, Volfa i Vieuxtemps, na fortepian i skrzypce: pp. Arthur Napoleon i Lotto. Część II. 5) Arpeges fantazja na skrzypce z towarzyszeniem violoncelli: p. Lotto i Karasowski. 6) Śpiew: panna Berini. 7) Solo na fortepian: p. Ar. Napoleon. 8) a) „Nel cor“ fantazja na skrzypce Paganiniego, p. Lotto; b) Mazur p. Henryka Wieniawskiego, p. Lotto; towarzyszyć będzie na fortepianie p. Peschke.

Korrespondencja z Paryża.

Paryż przebudowany.—Brak mieszkań i drogosc ich.—Student i gryzelka niska.—Adwokaci bez spraw, i lekarze bez chorych.—Nierozważna ambicja klas pracujących.—Zły kierunek wychowania we Francji.—Potrzeba humanitatum.—Materjalizm społeczeństwa francuskiego, straszna przyszłość jego.—Kazania księdza Felixa w Notre Dame.—Zmysłowość idei, sztuk, literatury.—Sentymentalizm w religji.—Bezwestyd w strojach i tańcach.—Nowy i stary Babylon.—Teatra.—Koncerta.—Bal kucharzy.

Grzym.—Gorączka spekulacyjna trawiąca dziś Paryż, w rozmaitych objawia się odmianach. Jednym z tych objawów jest szal budownictwa, społeczność cała pędzi naprzód, myśli tylko o dziś i jutrze, wczoraj minęło niepowrotnie, przeszłość cały urok traci, domy, ulice, obracają się w gruzy pod oskarżeniem robotników, a w ich miejscu powstają przepyszne bulwary, wspaniałe gmachy, gotowe na przyjęcie potentatów giełdowych. Muncypalność Paryża, prywatne towarzystwa akcjonariuszów zakupują ulice, place, dla przebudowania ich podług planów zwykłych przez samego Cesarza Napoleona zatwierdzonych, który tak dla upiększenia miasta, jako i zajęcia klas robotniczych, nadał ten popęd budowlany i silnie go wspiera. Ci co bywali w Paryżu przed laty kilku

wie. Pan Kulesz chwycił prędko za pióro, jakby go co wewnątrz piekło.

Felicjan pobiegł szczęśliwy do pana Izydora, świadkowie odeszli, a pan Kulesz znowu sam pozostał.

Chodził po pokoju, był nadzwyczaj niespokojny. Wyjął tysiąc reńskich, które był wczoraj dla ubogich przeznaczył, i położył na stole. Zdawało się, że widok tej ofiary gasił w nim zwoła ogień, co go palił i działał łagodnie na chore jego sumienie, jak balsam chłodzący.

Ale niedługo trwała ta ulga. Snać go znowu piec zaczęło, bo znowu otworzył biórko, wyjął sto reńskich, i położył je na tysiąc. — Lecz i to nie pomogło na długo. Wyjął pięćdziesiąt i dołożył. Za godzinę przyszedł z kolei do pięciu.

Właśnie kładł je na stole gdy do pokoju wszedł pan Hetka. Pan Kulesz rzucił się niecierpliwie na niego:

— Czemuż tak późno, krzyknął, myślałem że oszaleje z niecierpliwości. Kiedy co robić to robić. Cóż, byłeś pan w klasztorze?

Właśnie idę ztamtąd, odpowiedział p. Hetka, strzepując deszcz z rękawa, leje jak z ce-

bra, a burza, jakby się kto obwiesił!... A to tymczasem tylko baba umarła.

— Jaka baba, co za baba?

— Ot szpitalna baba. Dlatego spóźniłem się. Idąc bowiem do klasztoru nie mogłem się przepchać przez tłum ludzi, co stali na schodach kamiennych przed klasztorem, obstapiwszy babę umarłą. Siedziała tam na schodach i zebrała przez rok cały, a nawet deszcz i burza nie mogły jej ztamtąd spędzić. Otóż dzisiejszej nocy dobiła ją ślota.

Co mi pan tam o babie prawisz! Co mi do baby! umarła, zakopią ją i kwita... A jakie wiadomości masz pan dla mnie?

— Renata jest pod dozorem siostry Klary. Siostra Klara bardzo ją lubi i sama udziela jej nauki. Mówi, że dziewczyna ma wielkie talenty, zdaje się, że chce ją wykształcić na nauczycielkę.

— A mówiłeś pan z siostrą Klarą?

— Mówiłem tak zdaleka... nie wymieniając imienia... a panna Klara powiedziała mi, że to od Renaty zależeć będzie. Renata jest bardzo nabożna, a jeśli jaki grosz zapracuje, to zazwyczaj daje ubogim. Ubogich bardzo lubi, i nieraz z tem się ozwała, że gdyby była mają-

RENATA.

POWIEŚĆ

przez

Jana Zacharjasiewicza.

(Ciąg dalszy).

Bo jakież to dziwne były te cierpienia! Ciężka, straszna zmora przyległa go wzdłuż, tchu mu w piersi zabrakło, dusił się, konał, umarł, a po śmierci czuł jeszcze, jak robak przyłożył kościany swój pysk do jego ciała, i zwoła je póty wiercił, póki się cały nie schował, póki nie wszedł w żyły, aby zamiast krwi po jego umarłym ciele przelecieć. I zapelzał się aż do serca i począł tam gryść i wiercić... a umarły czuł to wszystko.

Już był dzień biały, gdy się pan Kulesz przebudził. Otarł pot z czoła, i podziękował Bogu, że to tylko sen był. Mimo to drżał cały na ciele, a ubrawszy się posłał czempredzję po Felicjana, aby mu wręczyć dokumenta, dotyczące sprawy pana Izydora.

Około dziewiątej godziny przyszli świadko-

dziś w nim błądzą, cyrkule całe istnieć przestały; ów Quartier Latin tak znany nam z romansów Paul de Kock'a i Murger'a, zajmujący przestrzeń od Panteonu do Odeonu, od Luxemburga do Sekwany, dziś jest kupą gruzów; ulica Laharpe, plac i ulica Saint Jacques, znikły na wieki. Dawni ich mieszkańcy, studenci cisnący się z całej Francji do przybytków nauki, wygnani zostali z swoich siedzib, tak łatwo jak wyrzobnicy z dzielnicy na prawym brzegu rzeki. Owa młodzież burzliwa, cheiwa wrażeń z jednakowym zapalem, garnąca się do pracy i do zabaw, stali goście wszystkich balików rozproszeni po całym mieście, nikną w oceanie ludności Paryżkiej, tracąc swoją charakterystykę. Ze zburzeniem dzielnicy Łacińskiej, student Paryżki i towarzysza jego gryzетка istnieć przestały. Lizetka opiewana przez Beranger'a, straciwszy poddasze i studenta, w miłość wierzyć już przestała. Szeroki i 5 wiorst długi nowy bulwar Sebastopolskim nazwany, połączył cyrkul Breda z Łacińskim. W skutku tych zmian, mieszkania nadzwyczajnie podrożały, robotnicy i studenci podzielić się gdzie nie mają, pierwsi parę razy podawali prozbę do Cesarza, przedstawiając Mu iż są z rodzinami zmuszeni koczować na bruku, a choć wzniesione już domy wyłącznie na mieszkania robotników, i nowe stawiać się mają, nie starczą wszakże na pomieszczenie tej ludności, która teraz na polach Elizejskich koczuje w barakach. Studentów położenie nie lepsze, dawne domy budowane kiedy kamień i cegła były tanie, opłaciły swoją wartość w trójnasób właścicielom, i dla tego w nich ceny mieszkań przystępne były, obecnie zaś w gmachach wytwornie i z wielkim kosztem stawianych, takowe do bajecznej wysokości dochodzą. Dla synów muz zabrakło poddaszy, a wielu z nich znajduje się w prawdziwej nędzy. Pochodzą z rodzin niezamożnych, wieśniaczych, które wyczerpują nieraz majątek cały na ich utrzymanie w szkołach i uniwersytecie; zyskują wreszcie stopień doktora lub adwokata, ale dyplom chleba nie daje. Mnóstwo jest prawników bez spraw, lekarzy bez chorych, co kończą żywot swój nędzny w Sekwanie jeśli nie w szpitalu lub więzieniu. Wina w tym ciężarodzie w powodowaniu się nierozsądną ambicją, zamiast dać dziecku takie wykształcenie któreby mu zapewniło środki do życia, zamiast stworzyć z niego rolnika lub rzemieślnika, chcą mieć koniecznie w rodzinie sędziego lub dziekana fakultetu medycznego. Nie jeden posądzi mnie może iż chcę jeszcze zmaterjalizować społeczeństwo, i tak przemysłem tylko prawie techną, ale patrząc codziennie na smutne przykłady złe skierowanego wychowania, nabralem przekonania że tylko ludzie zamożni powinni kształcić się na urzędników, lekarzy, profesorów, etc., ubogi ręczną pracą powinien zdobywać kawałek chleba, a ta dziś może lepsze odbiera wynagrodzenie niż umysłowa. Gdybyśmy więcej mieli ukształconych rzemieślników i rolników, mniej było by urzędników przedajnych, podstępnych bankrutów i fałszerzy wexli. Ale niestety żaden student uniwersytetu nie weźmie się do

pluga lub hebla. Twierdząc wszakże że ludzie kształcić się powinni stosownie do swojej zamożności, i radząc uboższymi drogę przemysłową, nie mogę znowu zamilczyć że we Francji wychowanie realne i materialne zbyt bierze górę. Moralisci kreśląc obraz dzisiejszego społeczeństwa Francji, powstają na zmysłowe jego dążenia, każdy pragnie tylko używać, i stara się zaspokoić te żądze nie bacząc na środki, patrzy z zawistą na bogaczy giełdowych, i chcąc jak oni tarzać się w złocie gardzi uczciwą pracą, a ucieka się do hazardu. Myśli wszystkich, potrzeby, nałogi, namietności rozwijają się w tym kierunku. A postępując w nim dalej, społeczeństwo całe zamienia się w zgraję łotrów, oszustów i rozpustników, i dojść może do ostateczności, do zupełnego rozprzeżenia. To piszą socjaliści, to samo konserwatyści, i to również przeprowadzają kaznodzieje. Jeżeli wychowanie społeczne zamiast hamować te nieszczęsne dążności i odwracać młodzież od czci mamony, kierując ich myśli i upodobania do wszystkiego co dobre, piękne i wielkie, przeciwnie, podżegać w nich będzie to zamilowanie zmysłowości — wzmocni tem samem złe toczące nasze społeczeństwo — i zamiast naprawić, zepsuje całe młode pokolenie. Jest rzeczą niewątpliwą, że nauki wyższe i moralne, oraz sztuki piękne, wznoszą ducha i chronią go od podszeptów zmysłowości, przeciw którym religja zabezpiecza go jeszcze, silniejszy wpływ wywierając na ludzi moralnie i naukowo wykształconych, niż na pograżonych w zwierzęcość. W tem leży wyższość nauk humanitates zwanych, piękno duchowe mających na celu, nad technicznymi, których głównem zadaniem jest zapewnienie dobrego bytu materialnego, środkami szybkimi i skutecznymi. Społeczeństwo goniące za złotem, wierzące w cnoty i gienjusz bogaczy tylko, niedba o moralną doskonałość, o naukę, literaturę przyjmuje jeszcze jako zabawę, romanse bez myśli i bez stylu, poezję bez twórczości, teatr dla oczu, dla zmysłów tylko, nie dla ducha i wszystko dla ciała.

Znakomity kaznodzieja ks. Felix, w jednej ze swoich konferencji mianych w kościele Notre-Dame, również obwinia społeczeństwo francuskie o zmysłowość. Powiada, że śledząc za postępem idei, waząc dążności sztuki, literatury, dramy, wiary i nałogów dzisiejszego społeczeństwa, widzi wszędzie zmysłowość, główną cechę naszego wieku. Potępia tę nieszczęśliwą, niedawno zrodzoną doktrynę, której zadaniem harmonizować namietności i rehabilitować ciało; wykazuje przeważny wpływ zmysłowości na umysły i na literaturę, w której nikt nie szuka myśli i nauki, lecz wzruszeń i obrazów. Romans jest nauką i zarysem zmysłowości, najznakomitsi pisarze w kale zepsucia wieku i najobrzydliwszych tajemnicach zbrodni, czerpią natchnienie do tych drażniących powieści, o jakich poprzednicy ich nie mieli wyobrażenia; w dziwnym obłędzie igraszkę zmysłów podstawiają zamiast szlachetnej gry uczuć serca, i hanbia sztukę i literaturę, uwłaczając moralności, język nawet i formy jego użyte w romansach,

techną zmysłowości. Dalej ten sam wpływ widzi i w teatrze, owę szkołę obyczajów społecznych, pomija sprośne przedstawienie, w których aktor wzbudzić się stara, a widz szukać przychodzi, owych wrażeń śmiertelnych dla cnoty, a nad którymi aniołowie płaczą w Niebie. W sztukach upodobanych przez publiczność, widzi namietności odnoszące górę nad sumieniem, występki urągający cności, tryumf ciała nad duchem, zmysłów nad myślą, chuci nad powinnościami, upadek obyczajów a zwycięstwo zmysłowości. W końcu dodaje, że żądza wzruszeń stała się tak gwałtowną, że nawet chciała opanować Wiarę poświęcenia i umartwień i że gdyby wierni pamiętając na tradycję Kalwarji, nie stanęli z Krzyżem Chrystusowym na progu świątyni, zmysłowość łaknąca wrażeń, przedstawień i wyrazów jakimi się dotąd karmila, wtargnęłaby przed ołtarze Ukrzyżowanego Boga. Zapragnęła nawet, aby opowiadacze Słowa Bożego ulegli chorobie wieku i stali się przedewszystkiem narzędziami wzruszeń i drażnień. Mniemali niektórzy, że wiara święta, co przetrwała niezachwiana burze zeszłego stulecia, i na rozwaliskach bezbożności i głupstwa zająśniała w pełnym blasku i sile, aby przyjąć się na nowo w duszach rozstrojonych i coraz innych łaknących wrażeń, potrzebuje przywdziać na siebie szaty niebiańskich poezji, pełnej poświęconych czarów, że wiara zaparcia się samego siebie, poświęcenia i umartwień, może zniżyć się dla zadosyć uczynienia tej żądzy uczuć, wzruszeń i marzeń i zamienić w religję poetów, artystów spragnionych ideałów, któraby ukazywać się mogła przy blasku księżyca, jak sentymentalne marzenie, rzewna melancholja, lub drżący powiew ojczysty, w boleściach wygnania. Mrzonki te i dążności zrodziły sentyment religijny, czyli religję sentymentalną. I tak, dla wielu ludzi dzisiejszych, religja, której przeznaczeniem kierować nami we wszystkich sprawach naszego życia i wprowadzić nas do wiecznej szczęśliwości, jest tylko uczuciem, instynktem, natchnieniem. Ludzie ci nie mówią, że ktoś ma religję, wykonywa ją, lecz że ma uczucia religijne.

W końcu ojciec Felix powstaje jeszcze na mody bezwstydną i tańce nieprzyzwoite, a dopełniając obowiązku kaznodziei katolickiego w obec zepsucia wieku, za śladem SS. Chryzostoma, Ambrożego i Bernarda, oraz wielkich poprzedników swoich Bourdaloue'a i Bossueta, woła o poprawę i kończy tem: „Strzeżcie się! zmysłowość to zguba, a wasze rozrywki, zabawy, obyczaje — to zmysłowość!”

Jednak ani kazania ojca Felixa, ani Lacordaira, O. Ventury lub Ravignana, przy wielkim natłoku słuchaczy miewane, nie zdołają wstrzymać Paryżan od wrodzonego im popędu do zabaw, z kościoła ruszają na teatr, koncert lub bal, bo Wielki post tańczyć im nie przeszkadza. Paryż to istna i jedyna stolica uciech, zabaw, rozpusty, to Babylon nowy, jak go któryś nazwał moralista.

Widok szczątków starego Babilonu powinienby opamiętać płochych jego mieszkańców. Śmiały,

tną, świadczyłaby wiele ubóstwu. Tak mimowola Małgorzata służąca z klasztoru.

Pan Kulesz myślał chwilę. Nagle ozwał się do Hetki:

— Trzeba tę rzecz skończyć, prędko skończyć. Dziś jeszcze, rozumiesz pan, dziś jeszcze.

— Wszak to od pana dobrodzieja zależy. Ja na miejscu pana...

— Czy sądzisz, że nie będę miał trudności?

— Sierota, bez majątku... nie posiada się z szczęścia, będzie panią!...

— Tak, tak, będzie panią, wiem o tem... ale przecież mogłoby coś jej przyjść do głowy...

— Sądzi pan, że Felician...

— Ej co mi tam Felician! Z takimi ludźmi łatwa sprawa. Złapałem go w łapkę, ani piśnie! Niech się bawi w poświęcenia.

— Więc nie w drodze nie stoi...

— Nic, nic... wprawdzie nic... ale przecież trzeba tę drogę sobie dobrze wygładzić, aby karku nie złamać. Jesteś szczwany lis, mój ty Hetka, a nie wiesz, że do wszystkiego trzeba sobie wprzód drogę utorować. Trzeba pier-

wój ludzi dobrze uprzedzić o sobie, a potem dopiero dać się im poznać. Gdy o człowieku zaczął dobrze mówić, to już łatwa sprawa.

— Cóżby wypadało uczynić?

— Trzeba, żeby klasztor, siostra Klara i Renata poznały mnie jako człowieka nabożnego.

— Dać na kilka mszy świętych, coś dla ubogich...

— Nie, nie, to mało. Trzeba wyprawić jakieś widowisko, o czemby ludzie mieli do mówienia... Mówisz więc, że Renata lubi ubogich?

— Tak mówiła mi Małgorzata...

— Pod klasztorem umarła jakaś baba szpitalna...

— Tak jest. Widziałem ją na własne oczy.

— Otóż wszystko mamy pod ręką. Pójdiesz pan zaraz do klasztoru i powiesz, że p. Kulesz szanując ubóstwo, sprawia tej babie wspaniały pogrzeb, a po pogrzebie wielką uczcę dla ubogich. I o jałmużnie się wspomni... Niech dzwonią we wszystkie dzwony... kupię ładną trumnę, zapłacisz katafalk, świece... i zajmiesz się, aby ta uboga miała pogrzeb bo-

gaty... Rozumiesz pan?... A gdy się to rozgłosi... wjadę do klasztoru, jakby przez bramę tryumfalną... Co za szczęśliwa myśl!...

I w samą rzecz mógł sobie pan Kulesz winszować tej myśli. Nie była ona jednak oryginalną, bo przed panem Kuleszem wielu już ją praktykowało i po nim praktykować będą, chociaż nie w tym samym sposobie. Nie ma nowego pod słońcem.

Pan Kulesz zbliżył się do stolika, na którym opłacając się churem sumieniu złożył był przed chwilą spory stos banknotów. Wziął z nich część i oddał swemu zausznikowi.

— Idź pan, i śpiesz się, zawołał do sieni za nim, aby w południe już ludzie o tem wiedzieli.

I zatarł sobie ręce pan Kulesz i chciał się uśmiechnąć do siebie, ale uśmiech zastępnym mu jakoś na pół drogi.

W tej samej chwili na Piekarskiem kłęczą trzy siostry i modliły się do Boga. Tylko pan Izidor stał jeszcze na środku izdebki i myślał sobie: I bez tego byłbym wygrał mój proces; rekurs posłany do Wiednia, nad którym przez dwa tygodnie pracowałem, był ar-

podróżnik Wiktor Place przywiózł ułamki z rozwalin wieży Babel; z ośmiu jej piater dwa jeszcze pozostały, podstawa jej tworzy czworokąt, którego każdy bok trzyma 194 metrów długości, cegły wyrobione są z najprzedniejszej gliny, nadzwyczaj foremnie i doskonale wypalone. Niektórzy uczeni niedowierzali bardzo temu, iż wieża Babel zbudowana była z cegły, nie z kamienia, przy użyciu smoły zamiast wapna. Place jednak utrzymuje, iż w spoiniach cegły znalazł wyraźne ślady smoły, a raczej oleju skalnego, którego źródło w pobliżu ruin wieżycy obficie wytryska.

Teatra niebardzo są ciekawe. W Ambigu dużo zwabia widzów nowy dramat pp. Dennery i Brézil: „Les orphelines de la Charité” (podrzutki) niekoniecznie moralny. Autorowie wyszperali dawne prawo hollenderskie, mocą którego urodziciel wychowanki domu podrzutek ulegał karze śmierci, jeśli z ofiarą swą nie chciał zawrzeć małżeństwa. Na tej daną ułożona sztuka, na którą rozsądne i chrześcijańskie matki córek prowadzić nie powinny, tu jednak inaczej się dzieje. W Palais-Royal wyborna gra aktorów podtrzymuje nędzną parodię sztuki Dumasa syna: „La question d'argent.” Brasseur wybornie naśladuje Lesueur'a i Ferville'a, grając dwie role, odpowiadające ich rolom, a panna Alina Duval zupełnie schwyciła sposób deklamacji i intonacje Rose Chéri. Koncerta Musarda dużo mają słuchaczy, rodak nasz Sowiński 27 marca daje koncert, w którym kilka znakomitości muzykalnych przyjmuje udział. W ogóle muzyka bardzo zajmuje Paryżan; od pewnego czasu szczególnie, wzięto się do muzyki niemieckiej. Meyerbeer i znaczna ilość niemieckich artystów, zamieszkających w Paryżu, wszczepili w Francuzów zamiłowanie muzyki poważnej. Opera włoska wkrótce zamknie swoje przedstawienia. *Rigoletto*, *Purytan*, *Il Trovatore* i *Cyrulik Sewilski* zawsze dużo ściągają słuchaczy. Nowy głos zjawiał się w starym śpiewaku francuzkim Duprez; na swoim domowym teatrze śpiewał partję *Rigoletta*, a tak tenor zmienił się w barytona. W tem przedstawieniu wzięły udział jego uczennice wielkich nadziei, panna Leman szwedka i panna Marimon słynna z piękności.

Z balów jakie tu miały miejsce w półpoście, odznaczał się bal kucharzy, na którym kolacja przeszła podobno wykwintem wszystkie uczy dane tej zimy w Paryżu, nawet bankiet pana Millaud. Sala jadalna ustrójona była w trofea kucharskie, a czterdziestu kucharzy w stroju urzędowym, t. j. białych kaftanach, czapkach i fartuchach, z nożami za pasem, czyniło honory swoim biesiadnikom. Najznakomitszą figurą na tem zebraniu, był kucharz pana Rotszylda, pobierający 40,000 franków rocznie.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE

Depesze Telegraficzne.

London 28 Kwietnia. W stanie zdrowia księżnej Gloucester według dzisiejszego buletynu

cydzielem! Dowiodłem jasno jak dwa a dwa!....

Lecz przecież w końcu ukląkł i serdecznie Bogu za przyspieszenie podziękował.

Słusznie mówił pan Hetka, że Renata lubiła ubogich. Sama była ubogą, sierotą przyszłą do klasztoru. Gdyby była przyszła za lat dwadzieścia, musiałaby usiąść na kamiennych schodkach i żebrac. Ale Renata była młoda mogła się jeszcze uczyć i pracować, być klasztorowi i ludziom użyteczną, toż gościnne znalazła tam przyjęcie. Siedząc w klasztorze nie zapominała jednak o tych, co przed klasztorzem siedzieć i żebrac muszą. Otóż najmiłsze było jej zatrudnienie, jeśli kiedy jaki datek klasztoru dla biednych przez jej ręce przechodził. Wtedy rozmawiała z nimi, wypyttywała się o koleje ich życia, i pocieszała słowami pisma świętego.

Dzisiaj po południu, jak było jej zwyczajem, wyszła do furty klasztornej. Ale wieleż to dziwnych rzeczy mogła się dowiedzieć! Dowiedziała się o lepszym pogrzebie, który czeka nieboszczkę, o której nagle tysiączne były

nie zaszła żadna zmiana, wyjawszys nieco większego osłabienia.

Paryż 29 Kwietnia. *Patrie* donosi, że Cesarz i Cesarzowa udadzą się do Compiègne wraz z Królem bawarskim który tu przybędzie.

Posel angielski lord Cowley nie ma wyjeżdżać z Paryża.

Kredyt ruchomy wypłaca swoim akcjonistom dywidendę po 90 fr.

Eskaadra rosyjska oczekiwana jest 15 maja w Cherbourg.

Na kolei południowej zdarzył się przypadek przy którym szesnaste osób poniosło ciężkie skałeczenia.

Marsylja 27 Kwietnia. (O godzinie 5ej wieczorem). Jego CESARSKA WYSOKOŚĆ WIELKI KSIĄŻE KONSTANTY MIKOŁAJEWICZ przybył tu z Tulonu drogą lądową. Przyjęcie WIELKIEGO KSIĘCIA było bardzo świetne i honory należne książęciu krwi Cesarskiej zostały Mu z wszelkim ceremonjałem oddane. Wielkie tłumy ludu wyszły na drogę którą WIELKI KSIĄŻE przejeżdżał i powitały Go żywymi okrzykami. Na placu Castellane wielokrotnie powtarzały się okrzyki: „Niech żyje Cesarz! niech żyje KSIĄŻE KONSTANTY!”

Jenerał Todtleben jest tu także przedmiotem sympatji i uprzejmych względów. Prefekt wydawał wielki obiad, na który ten jenerał był zaproszony. Jutro będzie wielki przegląd wojskowy. Miasto na cześć WIELKIEGO KSIĘCIA daje świetne widowisko w wielkim teatrze. Jutro będzie wysadzenie wielkiej miny w Frioul.

WIELKI KSIĄŻE wyjeżdża ztąd w stronę w południe.

Berlin 27 Kwietnia. Nadeszła tu wiadomość, że JO. książę Gorczakow, minister spraw zagranicznych w Rosji, otrzymał od Królowej hiszpańskiej order Złotego runa.

Bern 27 Kwietnia. Rząd neuszatelski posłał deputację do Rady związkowej zawiadomieniem, że propozycje czterech mocarstw uważa za mogące być przyjętymi. (Ind. Belge).

A M E R Y K A.

— Donoszą z Washington 8 kwietnia, że odwołanie pana Mason z posady poselskiej w Paryżu, jest już stanowczo zdecydowane i że senator Slidell z Luizjany na jego następcę jest wyznaczony.

W St. Louis przy ostatnim wyborze majora (prezydenta) miasta, kandydat stronnictwa emancypacji niewolników, zwyciężył 5,487 głosami przeciw 3,759 głosom stronnictwa demokratycznego i 1,831 knownotingów. (Neue Pr. Ztg).

A N G L J A.

London 27 Kwietnia. *Globe* utrzymuje, że Izba niższa zgromadzi się w przyszły czwartek (30go kwietnia) i zaraz przystąpi do wyboru mowy. Lord Palmerston w okólniku przesłanym członkom stronnictwa liberalnego prosił ich aby jak najliczniej zgromadzili się w tym dniu, tudzież w dniu 7 maja, w którym Izba naradzać się będzie nad adresem odpowiadającym na mowę tronową.

wieści. Teraz dopiero zwrócono na nią uwagę. Przypominam sobie, że siedząc na schodach, dziwne rzeczy opowiadała swoim sąsiadkom. A nikt sobie nie mógł już dobrze tego przypomnieć, jak to było, ale było to zawsze coś nadzwyczajnego. Gdyby babę zwyczajnie, w łachmanach pochowano, niktby o niej dzisiaj nie był mówił, ale pogrzeb wspaniały, trumna malowana, i stypa, której z niecierpliwością oczekiwano, wszystko to otoczyło nieboszczkę jakąś tajemniczą aureolą. Opowiadano sobie najdziwniejsze historie, jedne cicho na ucho, inne głośno, z hałasem, a najgorzej, jak to w takim razie bywa, wyszedł na tem sam wspaniałomyślny dobroczyńca.

O tem wszystkiem dowiedziała się Renata, a chociaż właściwie nic nie wiedziała, widziała jednak w tem coś nadzwyczajnego. Poszła do siostry Klary i opowiedziała jej to wszystko.

Siostra Klara była to osoba w wieku podeszłym. Kleczała właśnie przy stoliku, prosząc o natchnienie Ducha świętego. Za godzinę miała się widzieć z panem Kuleszem.

Tymczasem na Ormiańskiej ulicy było jaśniej. Pan Kulesz chodził po pokoju,

— Zadeklarowana wartość płodów i wyrobów krajowych wyprowadzonych za granicę z połaczonych królestw Wielkiej Brytanji w ciągu miesiąca marca wynosiła 10,450,000 fst., a w tym samym miesiącu zeszłego roku wynosiła tylko 9,448,000 fst., w odpowiednim zaś przeciągu czasu roku 1855 tylko 7,000,000 fst. Wzrost ten jest bardzo pocieszającym znakiem. (Pr. St. Anz.)

A U S T R J A.

Wiedeń 25 Kwietnia. Uroczyste dni dla Węgier rozpoczną się w dniu 4tym maja. Urzędowa *Wiener Ztg* podaje program dni w Peszcie od 4go do 30go maja, a pobyt Cesarstwa Ichmość w starożytnym mieście Ofen od 31go maja do 12go czerwca, a zatem po wielkiej i wspaniale tam obchodzonej zawsze uroczystości Bożego Ciała. Dalej Cesarstwo Ichmość odbędzie podróż po miastach Stuhlweissenburg, Wessprim, Keszthely, Oedenburg, Debreczyn, Szegedin i Presburg. W dniu 28 czerwca Cesarstwo Ichmość przybędą z powrotem do zamku w Wiedniu. Cała szlachta węgierska wyjeżdża z Wiednia do swoich rodzinnych stron, gdzie już tysiące rąk zajmują się przygotowaniem dla uroczystego przystrojenia według dawnego zwyczaju węgierskich miast, przez które *rex noster* przejeżdżać będzie. Książę Paweł Esterhazy, którego wspaniała wystawność poszła w przysłowie, a który jak wiadomo reprezentował naszego Cesarza przy koronacji CESARSKIEJ w Kremlu, stanął w tej okolicy na czele szlachty węgierskiej. W czasie przeprawy Cesarstwa Ichmość paropływem *Adler* wraz z innemi statkami, znajdując się będzie 1200 osób i towarzystwo muzyczne węgierskie. Ośm wspaniałych białych rumaków które mają ciągnąć galowy powóz dworski przy wjeździe Najjaś. Państwa do Ofen, posłano tam już przodem. Z przybocznej gwardji łuczników (*arciere*) 60 ludzi z feldmarsz. hr. Eugeniuszem Wratisław, tudzież oddziały trabantów, i żandarmerji gwardji, należyc będą do tego uroczystego wyjazdu. Wszędzie przygotowują się dla Cesarstwa Ichmość prawdziwie narodowe uroczystości przyjęcia. (N. P. Z.)

C H I N Y.

Hong-Kong 15 Marca. Od ostatniej poczty spokojność tutaj dwoma tylko wypadkami była przerwana, spalaniem (już wspomnianem) wielkiego magazynu maki, i zamordowaniem jednego majtka któremu w bliskości miasta głowę ucięto. Dotąd ani podpalacze ani morderca nie zostali odkryci. I na rzece Kanton od dnia 15 z. m. nie zaszło nic zasługującego na wzmiankę. Czółna chińskie z jednej i drugiej strony zbliżają się do warowni Teatutum (Macao), do której także od brzegów strzelają i rzucają rakiety; dotąd jednakże te napaści nie zrzuciły żadnej szkody. Czunki wojenne ale już w zmniejszonej liczbie, stoją jeszcze na rzece Fuczu. Cztery paropływy angielskie i łodzie eska-dry, przedsięwzięły w dniu 28 lutego rekonesans aż do wysp Hjampita, przyczem przez 3 do 4 godzin nieszkodliwie ostrzeliwane były przez czunki. Około sto czunek stoi dotąd w zatoce Escape, ale od czasu jak w dniu 10 lutego dostały ostrą naukę od paropływu *Hornet*, nie odważają się już

ubrać starannie. Dziesięć lat mu ubyło. Zacięrał ręce i uśmiechał się do siebie. Miał jaśniej lekkie sumienie. — Przy progu stał pan Hetka.

— I cóż ludzie mówią na to? zapytał go.

— Nie mogą się dość pana nachwalić, odpowiedział agent.

— A w klasztorze?

— O niczem innem nie mówią, jak o wielkim dobroczyńcy ubogich. Przed klasztorem mimo deszczu stoją tłumy ciekawych. A nie którzy, co tego pojąć nie mogą, jakim sposobem, można na pogrzeb żebraczki tylełożyć, zmyślają najdziwniejsze historie!

— Jakież historie?

— Jedni mówią, że to była jakaś pokutująca pani, a nawet wyliczają jej grzechy, za które pokutowała...

Głupi, podły gmin! Nie może pojąć, jak można być dobroczynnym?

— Inni jeszcze niedorzeczniej o tem mówią.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

